

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A nemzet elnöke.

— november 11.

A szabad Amerika népe immár döntött arról: kit akar vezérének, a büszke és hatalmas republika elnökének és szavazatának szava azt mondja, hogy a maga vágyainak, törekvéseinek, érzéseinek legigazabb képviselőjét Rooseveltt Tivadarban látja, őt tette meg tehát a csillagoslobogózászlótartójáújabb 4 esztendőre. Ellenesei keményebb meggyőződéssel állítják, mint a milyennel hivei tagadják, hogy megválasztása nem volt egészen szep-lőtelen, a bizalom szekerének, amely választóit az urnához vitte, sok helyen aranyból volt a kereke, bankóval kipárnázva az ülése. Akiknek Rooseveltt diadala érdekük volt, elsősorban a hatalmas és gazdag trösztök milliókat költöttek a lelkeknek ha nem is a megvásárlására, de legalább a feltűzésére, nem megvesztegetésre, hanem agitációra. De Rooseveltt diadala oly határozott, többsége oly óriás volt, a mekkorát pénzen venni nem lehet még szegényebb országban sem, mint az Egyesült-Államok. Ily győzelem kihívására elegendő ereje csak az eszmének van, amely milliók szívét tudja megfogni. Ennek a kétségtelen igazságát elismerte a diadalmas fél bukott vetélytársa, a nemes Parker bíró is, aki ezzel a szóval üdvözölte elsőnek Rooseveltt Tivadart:

— A nemzet szavazatával nyomatékosan üdvözölte az ön kormányzását.

Az a politika, amely ilyen ragyogó bizonyítványt kapott arról, még az ellenségétől is, hogy benne egy nagy, hatalmas, gazdag, művelt és szabad nemzet vágya, akarat, öntudata, érzése és törekvése érvényesül, a legnagyobb mértékben tele van megszólalni való tanulsággal azok számára, akik a nemzetek során az igazat kereső elmével gondolkoznak. Es Rooseveltt politikája elég világos és elég határozott volt, hogy ezeket a tulajdonságait átszarmasztassa a tanulságokra is, amelyekkel helyes-ségének ilyen nagy diadallal való elismerése szolgál.

Ez a politika, mint az egész világ tudhatja, nemzeti politika volt, ennek az iránynak oly eleven-égével, oly lendületével és oly szíves-ségével, ahogyan odaát a hatalmas államszövetség megállapodottbékés rendjének megszilárdulása óta talán sohase jelentkezett. Az Egyesült-Államok közéletének nemzeti tartalma talán sohase volt olyan gazdag, vagy legalább nem mutatkozott olyan gazdagnak, mint mostanában. Ezt a maga külső vonatkozásaiban, kihatásaiban megérzi az egész világ s ha az idegen nemzetek, érdekeik romlását gyászol-ván benne, nincs, hogy miért örüljenek neki: nagyon érthető, hogy az amerikaiak annál inkább inyére

van és mert a maga országában ő az ur, e szerint rendelkezik is.

Talán még soha elnök nem ült Amerikában polgártársai bizalmának trónusán, aki úgy tudott volna hatni az amerikai ember speciális, általános és mégis megkülönböztető, tehát nemzeti tulajdonságaira, mint Rooseveltt Tivadar, aki hős, kereskedő, birkozó művész, hidegen számító, egy kicsit kalandor hajlandósága, gögös az amerikai voltára és e mellett izig-vérig demokrata. Amerikai lapok írják, hogy diadalának legkiadósabb forrása személyes nagy népszerűsége.

Am e népszerűséget csak az egyéni tulajdonságai szerezték meg neki, amelyek csodálatos harmóniában vannak népének személyes tulajdonságaival, hűségesen tükrözi vissza ezeket és őt magát is, politikáját is, nemzete természetének, gondolkodásának és törekvéseinek igaz képviselőjévé avatják.

Mindenképpen bizonyos, Rooseveltt Tivadar diadalmas megválasztása egy új fázist jelent abban a hatalmas történelmi folyamatban, amely Amerika rettenetesen vegyült és folyton vegyülő népét a teljes, határozott nemzeti kialakulás felé viszi. Olyan tulajdonságok fölmagasztalása ez és olyan törekvések nemzeti meghitelesítése, amelyek még amennyiben az egész világnak értékesek is, legelső sorban amerikaiak; az amerikai nemzet egyéniségét formálják, színezik,

A komédiás.

Irta: Vértessy Gyula.

A vizsgálóbíró rágyújtott egy szép sárga trabukóra s odaszólt az írónak:

— Nem kell mindent belevenni a jegyzőkönyvbe, amit ez a komédiás összefecseg. Csak a lényegét.

— De kérem tekintetes uram, ép ez a dolog lényege! Nem menteni akarom én magam! Csak azt akarom, hogy megértsék az urak, miért öltem meg a feleségemet.

— Hát beszéljen, bánom is én!

— Csodálatos teremts volt ő, bíró ur, nagyon csodálatos. Mág sem tudom, hogy mi volt: angyal-e, ördög-e? A teste talán mégis az ördögé volt. A lelkébe nem láthattam bele. Mikor kirepült a testéből, azon a kis nyíláson, amelyet az én késem vágott hófehér mellén, még akkor se láthattam. Most se tudom, fehér volt-e, vagy fekete? Talán majd ha odafent, vagy odalent találkozunk, akkor megtudom az igazi színét. Ő csodálatos teremts volt, én pedig gyáva és ostoba voltam. De hát hol van az a szerelmes ember, aki elég bátor a lemondáshoz és aki elég okos ahhoz, hogy az,

akit szeret, nem neki való. Legalább is nem feleségnek.

De ha látta volna bíró ur! Milyen szép volt! Milyen szép! A szeme olyan ártatlan, olyan tiszta fényű volt! S a hangja! Mintha a tündérharang csengett volna! S a járása, a mozdulata, a táncza: csupa ritmus, csupa költészet és mellé érzékizgató, szilaj mámor! Aki látta, elvesztette az eszét. Hát még aki szerette, aki nemcsak birni akarta, de becsületesen, lélekkel, tuláradó szívvvel szerette! Ugy, ahogy én!

És ez az édes, bájos, bűvös teremts mindennel és mindenkivel az életben csak játszott. Ugy született, hogy ne tudja az életet komolyan venni egy perczig se. Nem is vette. Játszott a szerelemmel is, becsülettel is, a hűséggel is, ahogy játszott a kis fox-terrierjével vagy valamelyik udvarlójával, vagy velem. Még talán engem vett volna legkomolyabban, ha én nem vettem volna őt komolyan. Ha léha szerelemmel közeledtem volna feléje, talán lebilincseltem volna. Hiszen néha olyan igaz szerelemmel közeledett felém, mikor előadás után fáradtan ültem odahaza. Hogy ugrott a nyakamba, hogy ölelt, csókolt! Azt hi-

szem, hogy meg kell örülnöm, ha eszembe jut, hogy soha többé nem fog megölelni, megcsókolni.

— Bizony azt nem fogja — mormogta a bíró ur — de hát kedves barátom, akit szeretünk, azt nem szoktuk lebecsülni.

— Azért öltem meg, mert szerettem és mert azt hittem, hogy megcsalt.

— Hát még hozzá bizonyítéka se volt? Csak hitte? — pattant fel a bíró ur.

— Csak hittem! Ugy kutattam utána, egyre kételkedtem benne. S mi bizonyítékom volt? Egy csók, amit annyinak ad egy színésznő. Kényszerből is, játékból is. Ez volt, semmi egyéb. S az utolsó perczben megesküdött, hogy csak engem szeretett, nem csalt meg senkivel! Ez az irtó-zatos! Meg az, hogy én még most sem hiszek neki! Neki, aki haldokolva esküdött!

— Ne szavaljon és ne patetizáljon. Nincs itt publikum. A dologra.

— Hát megöltem! Akasszanak fel! — vágja oda daczosan és azzal elhallgat.

Hanem később megint csak beszélni kezd:

— Kiállhatatlan, utálatos voltam. Egyre féltékenykedtem. Hát még mikor láttam egy-egy operettben ingerlően szép és szem-

az ő érdekeit védik, az ő önérzetét alapozzák, az ő izlését gyönyörködtetik, az ő vágyait és ábrándjait termik. Semmi más ez, csak új bizonyosága a régi igazságnak, hogy egy nemzet ideálja, a legkedvesebb és legkivánatosabb, a mit a vágya a lelke elé rajzol, csak ő maga lehet, egyénisége tökéletes kifejtésében és ezt az igazságot soha se szabad elfelejteni azoknak, akik egy nemzet élén állanak.

Villamos világítás és vasut.

— november 11.

Egyfelől a Hortobágy értékesítése, másfelől a város villamos világítása és közuti vasutunknak villamossá átalakítása napirenden levő és minél kedvezőbb megoldást igénylő kérdések levén, felette időszerű egy olyan dologra felhívni a figyelmet, amely esetleg a lehető legkedvezőbb megoldásnak egyedüli feltétele lehet.

Ismeretes, hogy manapság aranyat többnyire csak kalandorok keresnek. Az egyéni és közvagyonosodásnak sokkal fontosabb tényezője a munkaerő olcsóbbá tétele, ez okból azon városok, amelyek valamely természetes erőforrás közelében vannak, a fejlődés lépcsőzetén oly magasra juthatnak, amilyet különben a legcsapongóbb képzelet sem merészelne ígérni.

Nem ujság, minden intelligens ember tudja, csak hogy közönyösen veszi, hogy Debreczen is bir ilyen természetes erőforrással, csupán megnyitni kellene. Nevezetesen azon talajok mélyében, amelyek magassága az Adria színe felett 100 méteren alul vannak, a mocsárgáz nagy mértékben van összegyűlve. Közel hozzánk: Püspök-Ladányban az egész államvasuti pályaudvart mocsárgáz világítja. Ohaton egy kutatás alkalmával a gáz oly erővel tört fel a szíre, hogy alig lehetett a furt lyukat betömni.

Maga Debreczen város 100 méternél magasabban van az Adria színe felett, de már a városhoz csak 20—25 kilométernyire fekvő Elepen és Hortobágnak legközelebbi laposai alacsonyabban vannak. Am legyen a gázforrások nyitására alkalmas terület akár 50 kilométernyire, ez a hátrány az előnyhöz képest elenyésző csekélység. Éppen nem szükséges, hogy a villamóramot létesítő telep valamely városban legyen, elég példa van az ellenkezőre. Az elektrotechnika mai fejlettsége mellett már megoldott feladat az elektromos erély eltelegrafálása a munkahelyre.

Valószínűleg más szempontból sem fog akadályba ütközni az áramfejlesztő telepek akár az Elepen, akár a Hortobágyon felállítását, pl. az építési anyagok előállítását és a kiszemelt helyre szállítását szempontjából. Mindenesetre ha előfordulnak is valamely nehézségek, azok nem súlyosabb természetűek, mint azok, amelyek bármely természetes erőforrás hasznosítása alkalmával előfordulnak.

Hazánk éppen az elektrotechnikai ipar tekintetében igen erős, világhírű cégeknek vannak. Ezekkel tárgyalni, véleményüket meghallgatni a legelső feladat. Ők majd megmondják, hogy Debreczen híres városának fejlődésében nem következik-e egy új, rohamosan emelkedő forduló vagy pedig tovább is csak — ballagunk. Közönyösen venni a dolgot, mindenesetre halálos bűn lenne.

Figyelemre kell méltatni még azt is, hogy a beruházási és fenntartási költségek tekintetében is felette nagy különbség, ha gőzgépek helyett gázgépek fogják a villamóramot termelő dinamógépeket üzemben tartani. Az utóbbiak egyszerűbbek, olcsóbbak, kevésbé veszélyesek és kevesebb személyzetet igényelnek.

(*)

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A kommutatív pénztárkezelés. Megemlékeztünk már arról, hogy a legutóbbi

presbiteri közgyűlésen Márton Imre egyházi ügyész az egyházi pénztárnak kommutatív kezelésére vonatkozólag nagy, hatalmas, minden apró részletre kiterjeszkedő tervezetet nyújtott be. A közgyűlés akkor bizottságot küldött ki, melynek feladatául a tervezet átvizsgálását tűzték ki. Ez a bizottság Vecsey Imre elnöklete alatt az egyházi hivatalban ülést tartott. Az ülésen teljesen átvizsgálták a tervezetet és azt egyhangúlag elfogadták. A tegnapi ülésen már meg is tették a szükséges intézkedéseket, hogy minél előbb életbe léptessék az új és észszerű pénztárkezelést.

A debreczeni tanári kör f. hó 12-én, szombaton, a kollégium kis tanácstermében gyűlést tart. Tárgysorozat: jelentések, folyó ügyek, titkár választás és dr. Barcsa János felolvasása.

A püspök érkezése. Kiss Áron püsp. a fővárosból, hol a zsinat megnyitását vett részt, ma délután érkezik haza kíséretével együtt.

Árvaügyi gyűlés. Az ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága Dicsőffy József lelkész elnöklete alatt ma délután 4 órakor az egyháztanácssteremben ülést tart.

Megtagadott segély. A főiskolai Fűvészkert részére a kultuszminisztériumtól segélyt kért a felügyelő bizottság. A miniszter ma értesítette a püspöki hivatalt, hogy a kért segélyt alap hiányában meg nem adhatja.

Joghallgatók elnöke. A joghallgatók segítő egyesületének elnökválasztásáról adott híreinkben az új elnök nevét tévedésből Jókinak írtuk, holott az említett ifjusági elnököt Soóky Jenőnek hívják.

SZINHAZ.

Csattanó válasz.

Eperjesen történt, hogy egy színésznőnek oly rosszul esett egy bírálat, hogy a kritikust az utcán megleste és arczát véresre karmolta. A bíráló, aki ekképpen megtépve került ki az afférból, baráti körben a dolgot humoros oldaláról fogta fel: a legteljesebb elismeréssel nyilatkozott a színésznő karmolási képességéről amelyet egész a művészetig tudott fokozni. De állhatott volna a hölgy másképp is bosszút a

telen jelmezeiben! Buja tűzben ragyogott a szeme; mozdulataiban annyi bűnös kaczerőség volt és mosolyában, tekintetében annyi szédítő mámor!

Oh, ilyenkor azt hittem, hogy ez a nő befertőzi az én becsületemet és megszentelteleníti a művészet templomát! Mert én annak tartottam a színpadot!

De mikor szóltam neki, kinevetett:

— Csak nem játszhatom úgy, mint te! Nem vagyok én drámai színész! Nekünk ingerelni kell! Azért fizetnek! Meg aztán jól is esik látni, hogy bomlanak utánam!

Később aztán rám unt. S a szememre hányt, hogy minek vettem el!

— Elvetted a legnagyobb érdekességemet! Kit érdekel többé egy színésznő, akinek férje van? Végünk van, ha tudják róluink, hogy előadás után odahaza papucsban meg hálókabátban vár a férj. Aki a színpadon hódítani akar, annak meg kell őrizni a leányság látszatát. Vagy pedig úgy kell játszani, hogy a férfiak a fejük tetéjére álljanak.

És rossznak is kell lenni? — kérdeztem egyszer tőle.

— Dehogyan kell! Csak mutatni kell, mintha rosszak lennének! Kaczerkodni, ingerelni, hódítani őket! Szeretni csak téged szeretlek!

És akkor elhittem neki! Abban a perczben! De már a következőkben nem, irtó-

zatos élet volt ez! S még hozzá az az irtó-zatos ellentét, ami közöttünk volt a művészeti kérdésekben. Nem szentség volt a művészet és oltár a színpad, neki kenyérkereset és vidám kaczerkodási hely. S mikor néha magasabb művészi czélokról kezdtem neki beszélni, kikaczagott s felkapva szoknyáját, és mutatva formás lábát, belekezdett valami pikáns kupléba!

— Ez kell a publikumnak, fiam!

— Térjen már végre a dologra.

— Rátérek. Próbánk volt aznap délelőtt. Az én próbám már elvégződött, de az övé még tartott. A színpad homályos volt s ő nem látta, hogy én ott állok egyik oldalfal mellett. Nem volt jelenése s nem messze tőlem a hátulsó színpad mögött beszélgetett azzal az utálatos vörös kritikussal, aki engem mindig levágott, őt pedig mindig dícsérte. Egészen hozzásimult, a nyakkendőjével babrált és kaczagva beszélt nekem, hogy én milyen féltékeny vagyok.

— Tudja, kezdek már jóllakni vele! Ott is hagyom, ha nem becsüli meg magát!

A vérem már akkor kezdett forogni. Hát itt akar hagyni? Jól lakott velem?

Közelebb húzódtam hozzájuk, hogy minden szavukat halljam. A vörös majom czukorral kínálta meg. Bádogdobozban volt s nem tudták felnyitni. Kést vettek elő s

azzal fészegették. A feleségem leült valami löczára s egyik lábát a másikra téve, bontogatni kezdte a dobozt. A férfi eléje térdelt s amint a cipőn felül előkandikált a lába, simogatni kezdte:

— De remek lábad van!

És ő ahelyett, hogy ellökte volna azt az embert, hozzáhajolt és megcsókolta.

Ekkor rohantam oda. A férfit arczul ütöttem s ellöktem, az végignyult a földön, az ő kezéből pedig kikaptam a kést és a mellébe döftem. Az a nyomorult ordítva elszaladt, ő pedig visszaesett ajultan a helyére. De inkább az ijedtségtől, mint a fájdalomtól ajult el, mert a seb olyan jelentéktelennek látszott. Mikor magához jött, még mosolyogva mondta:

— Milyen ostoba is vagy!

Az orvos azt állította, hogy egy-két nap múlva már játszhat is és még aznap este fellépett a vérmérgezés s másnapra meghalt. Az utolsó szava ez volt:

— Esküszöm, hogy nem csaltalak meg senkivel!

— És én nem hiszem neki most sem — ordított fel vadul a rab.

Majd zokogni kezdett és kétségbeesetten nyögdecsele:

— S ha mégis igaz lenne?

— Magára nézve az már teljesen mind-egy — veté oda a bírő.

szigorú bírálón: férjhez mehetett volna a kritikushoz és így mindennap gyakorolhatta volna rajta körmeinek művészetét.

Az eset magában jelentéktelen, bár éppen nem mindennapi. Színészek és színésznők — de különösen az utóbbiak — roppant érzékenyek ugyan, de indulataikat rendszerint elfojtják és nem juttatják kifejezésre. Erőszakosságokra csak nagy néha vetemednek. Az ilyen eset különben is több hasznot hajt a megtámadottnak, mint a támadónak. Legalább az is megtudja, hogy a színész, vagy a színésznő rosszul játszott, aki a bírálatot nem olvasta.

A színházi krónikák egyébiránt sokat regélhetnének arról, hogy milyen arányaiból kinőtt, kinzó és gyötrelmes érzékenység lakozik a színészekben. Nem érti ezt más, csak az, aki körükben élt, aki látta szenvedéseiket, csalódásaikat, küzdelmeiket a dícsőségért. S minél mélyebben hatolunk be a színész természetrajzába, annál inkább érthető — és menthető — ez az érzékenység. Nem azért, mert a színésznek mulandó a dícsősége. Ezzel minden színész leszámol, amikor erre a pályára lép. Csak a jelenben élő nemzedék gyönyörködik művészetében; a második, vagy harmadik nemzedék már a híret sem hallja.

Már régen nem keseregnek Tália papjai azon, hogy minden művészet marandót alkot, csak éppen a színészet nem. Ez már természete a színészetnek.

De érzékenysége azért fejlődik ki ily nagy arányban, mert nincs élő ember a világon, akinek érezné magát jogosítottnak arra, hogy a színészekről bírálatot mondjon.

Mindenki ért, vagy legalább azt hiszi, hogy ért a színházi dolgokhoz. Színházi direktorok csodákat beszélnek arról, hogy amikor egy színház igazgatását átvették, hány ember adott, vagy akart neki adni jó tanácsokat. Mérnök, ügyvéd, orvos, kereskedő, mind-mind azt akarja bebizonyítani neki, hogy jobban ért a színház vezetéséhez, mint ő. De amikor egyszer egy gazdag bérkereskedő is tanácsokat akart neki osztogatni, a direktor megsokalta a dolgot és így szólott:

— Mit szólna ön ahhoz, ha én önnek a bérkereskedés reformjáról tartanék prelekcziót? Nem mondaná-e, hogy ne szóljak bele, mert azt nem értem?

— Azt mondanám. De ahhoz csakugyan nem ért egy színházi direktor — felelte a bérkereskedő.

És lám, igaz volt a — bérkereskedőnek. Nem mintha a bérkereskedés annyival felette állna a színművészetnek, hanem azért, mert mindenkinek joga van azt kívánni egy színházról és egy színésztől, ami neki legjobban tetszik. És elítélően nyilatkozhatik színházról és színésztől, ha olyat lát, ami neki nem tetszik. A megváltott jegy sok mindenfélére jogosít. Soha sem fogja elhítni a színházlátogatóval, akármilyen alacsony értelmi fokon álljon is az, hogy nincs hivatva bírálatot mondani. A színházjegy mindenkit szakértővé tesz.

S mert mindenki bírál — joga lévén rá — természetes, hogy a színész érzékenysége legnagyobb a hivatásos bírálat ellen. A kritikus a tömeg nevében beszél éppen úgy, mint a maga nevében. Ővé mindig az utolsó szó. Nincs felelősség. A színész ki van szolgáltatva neki. S ha a bíráló még igazságtalan is, (ami néha szintén előfordul) akkor érthető és menthető is, ha a színész szívében a keserűség a tulajdonságig növekedik.

Heti műsor.

Vasárnap, nov. 13. d. u. Eleven ördög; este Vén leányok. (Vigjáték.) Ujdonság.
Hétfőn, nov. 14. „B” bérlet. Tavasz. (Operett.)
Kedden, nov. 15. „C” bérlet. Kis pajtás.
Szerdán, nov. 16. „A” bérlet. Boccacio.

Csütörtökön, nov. 17. „B” bérlet. Radnóthy né.

Pénteken, nov. 18. „C” bérlet. Szultán. Szombaton nov. 19. „A” bérlet. Vén leányok.

Vasárnap, nov. 20. d. u. Édes. Este Lőcsei fehér asszony. Ujdonság.

Hétfőn, nov. 21. „B” bérlet. Czigánybáró.

Bob herozeg népszerű melódiáinak tapsolt tegnap este a közönség. Rózsa Lili pajzán, temperamentumos játéka, grációzus, könnyed táncza általános tetszést aratott. A közönség melegen ünnepelte Bob herozeg kedves személyesítőjét.

Különben a színház tegnap este óriási háboru színtere volt. Az énekes személyzet, — különösen a karok — állott folytonos hadilábon a zenekarral és ezen háborúnak a közönség zenei érzéke esett áldozatul. Hovatova a színházlátogatók zenei érzékét otthon kell hagynia, vagy a bottal és esernyővel a ruhatárban elhelyezni, hogy ily módon baleset ellen magát biztosítsa. És ilyen fegyvelmezettel zenekarral és énekeskarizmélyzettel operákat akarnak előadni!

Bemutató karhatalommal. Érdekes dolgot irnak nekünk egy operett sorsáról. Kövessy Albert kecskeméti színigazgató nemrég sürgős levélben megrendelte, és pedig utánvéttel G. M. szabadkai zeneszerző operettjét. A megrendelőlevélben kötelezte magát a színigazgató még e hónapban a darabot fényes kiállítással színrehozni, a szerzőt az előadásra meghívni és mindenütt előadni, hol társulatával tartózkodik. Hogy hogy nem, — a dolog lényegére nem tartozik — a színigazgató a megrendelt szindarabot, partitúrát, anélkül, hogy azt megnézte volna, visszaküldte a zeneszerzőnek minden indoklás nélkül. Most a zeneszerző pört fog támasztani az igazgató ellen és esetleg karhatalommal fogja előadni az operettjét.

Színházi hírek. Ma kerül színre Kátóna József 5 felvonásos szomorujátéka a „Bánkban”. A szomorujáték főbb szerepei a következők: kiosztva: II. Endre — Mazsi Andor, Gertrud — Jesszenszky né, Otó — Halász Alfréd, Bánk — Palágyi Lajos, Melinda — P. Menszáros Margit, Mikhal — Faragó Ödön, Simon — Iványi Antal, Petur — Csiky László, Miska — Szilágyi Aladár, Solom — Virágháty Lajos, Izidora — Hahnel Aranka, Biberach — Csontos Gyula, Tiborcz — Sebestyén Géza.

Vasárnap este lesz a premierje I. M. Barrie 4 felvonásos vigjátékának, melynek a címe „Vén leányok”. A vigjáték két vezető szerepét Hahnel Aranka és Palágyi Lajos játsszák.

Az elvált férj bosszúja.

— november 11.

Az aradmegyei Kiszindia községben véres és kegyetlen gyilkosság történt tegnap este. Egy férj megölte az elvált feleségét, hogy megszabaduljon ekként az asszonynak törvényesen megítélt havi 12 korona tartásdíj fizetésétől. Tudósítónk az alábbi részleteket közli velünk az esetről:

Ruzsa Flóra földmives már négy esztendeje élt elváltan a feleségétől az aradmegyei Kiszindián. A válópör, amelyet az asszony indított meg ellene, most fejeződött be, még pedig a feleség javára, akinek havi 12 korona tartásdíjat ítél meg a bíróság.

Ez roppant elkeserítette a férfit, mert újabb házasságról ábrándozott s az anyagi megterhelhetőség kissé összebogozta a terveit. Főkereste tehát a mult héten az asszonyt, akit minden áron igyekezett rávenni, hogy mondjon le jogos igényéről. Ez a kísérlet természetesen eredménytelen maradt s akkor Ruzsa Flóra meg is fenyegette a volt feleségét:

— Jó lesz neked az én pénzem szemfedőre!

Az asszony nem sokat hedéretett a fenyegetésre, s másnap el is felelte.

Ruzsánénak saját háza volt a faluban, elől tornáccsal s régi szokása volt már, hogy éjszakára, még késő ősszel is mindig kifeküdt erre a tornácra és ott aludt. A férje mindezt jól tudta s ez a körülmény sugalta neki azt a gondolatot, hogy meggyilkolja vágyainak legfőbb akadályát.

Az elmult este ugy tiz óra felé Ruzsa Flore csendesen fölkerkedett egy élebre kifent fejszével a vállán és belopódzott az elvált felesége udvarára. Lassan odasompolygott a tornác kerítéséhez s miután meggyőződött róla, hogy felesége tényleg ott alszik, óvatosan belülkerült és egyetlen elhatározó csapással kettéhasította a szerencsétlen asszony koponyáját.

Mindez a szörnyűség a legkisebb zaj nélkül ment végbe, a meggyilkolt asszony ajkáról még egy sóhajtás sem rebbent el. Ruzsa Flore aztán úgy, amint jött, nyugodtan eltávozott, haza ment és lefeküdt.

Csak másnap reggel fedezték föl a véres bűntényt. A buttyini csendőrség járőre mindjárt a helyszínen termett és megindította a nyomozást.

A gyanu elsősorban is Ruzsa Flóra, az elvált férj felé terelődött. Vallatára fogták, de konokul tagadott. Szinlelte a meglepődöttséget, sőt látszólagos részvétet is mutatott. Hanem azt maga se vette észre, hogy az inge tele van vérfürccsenéssel, amely az ütés következtében felcsapódott a tátongó sebből. Mikor erre figyelmeztette a csendőrmester, látszólag megrendült, de azért továbbra is megmaradt a rideg tagadás mellett. Az alibijét sem tudta igazolni, s mikor aztán a véres fejszét is felmutatták neki, teljesen apathiába esett és szó nélkül követte a csendőröket. Beszállították a kerületi járásbíróház fogházába, a királyi törvényszéknek pedig jelentést tettek az esetről.

A földarabolt holttest.

A gyilkosokat elfogták.

(Saját tudósítónktól.)

november 11.

Közöltük, hogy november hó ötödikén reggel Kiszetó temesmegyei község határában egy borzasztóan megcsönkített holttestet fogtak ki a Bégából. A hulláról le volt vágva a fej, a kezek és a lábak, sőt a medence is. A lábakat Kostély közelében halásza ki másnap e y gátör.

A nyomozás a legszélsebb körben indult meg és ma már meg is van az eredménye. A gyilkosság tetteseit az áldozat felesége és annak szeretője személyében elfogták.

Részletes tudósításunk a gyilkosok elfogatásáról a következő:

Azóta, hogy Kiszetónál a Bégából kifogták azt az iszonyatosan megcsönkített hullát, a csendőrség Stocker Frigyes őrmester és Kovács József őrsvezető vezénylete alatt éjt-napot egygyé téve nyomozott a tettesek után. Eleinte úgy látszott, hogy a meggyilkolt is, de meg a gyilkosok is messzebb vidékről valók és a gyilkosságot a facseti vásárról hazamenet közben követték el.

Amikor azonban a boncolás kiderítette, hogy a hulla csak néhány órája lehetett a vízben, akkor valószínűbbé vált, hogy a közeli községek valamelyike volt a gyilkosság színhelye. Abban az irányban folyt most már a nyomozás, hogy nem-e hiányzik valaki a községekből. Már tegnap délután megállapították a csendőrök, hogy Nagykostély községből három nap óta hiányzik Berlia János földmives.

Berlia János már hosszabb ideje élt vadházasságban Izsák Évával. A csendőrök vallatára fogták az asszonyt, hogy vajjon nem tudja-e, hogy házastársa hol van. Na-

gyon zavrosak voltak az asszony feleletei, de meg időközben azt is kiderítették, hogy az asszonynak szeretője is van Balincseszku Demeter személynében, akit szintén vallatóra fogtak. A gyanúkok szaporodtak, alibit sem igen tudott Balincseszku bizonyítani. Eleinte úgy fordították a dolgot, hogy a magyilkos Berlia János dohánycsempész volt és éjjeli csempész útja közben ölhették meg. Azonban a kerülgetés nem használt, a súlyos vád terhe alatt végre Balincseszku Demeter és Izsák Éva is bevallották, hogy ők követték el a gyilkosságot. Erre természetesen letartóztatták mindkettőjüket.

NAPI HIREK.

Elégetett gyermek.

— Egy anya rémtette. —

— november 11.

Borzalmas esetnek jött nyomára a debreczeni rendőrség. Egy bűnbe esett nő égette meg szegényének tanujelét, picziny kis gyermekét. A legirtózatossabb kegyetlenséggel tette kályhába kicsiny magzatát és tüzet gyújtott alá.

A leiketlen, bűnös nő szörnyű tettéről munkatársunk az alábbiakat jelenti:

A Piacz-utca 75. számú háznál egy főhadnagynál szolgál Csenkei Teréz szakácsnő, ki a napokban annyira rosszul lett, hogy a főhadnagy neje elhívatta Engel dr. orvost. A szakácsnő azonban tiltakozott a megvizsgálás ellen és semmiképpen sem engedte, hogy az orvos hozzá nyuljon. E vonakodás feltűnt ugyan az ottaniaknak, de Csenkei Teréz azzal indokolta vonakodását, hogy szegényi magát.

Tegnap aztán egy névtelen levél ment a rendőrségre, melyben jelentik, hogy a Piacz-utca 75. számú háznál gyermekgyilkosság történt.

Bardócz András rendőrbiztos azonnal megindította a nyomozást és még tegnap este fel is derítette az egész bűntényt.

Csenkei Teréz bűnbe esett és hogy bűnét elpalástolja, még nagyobb bűnre vetemedett.

Bukásának ártatlan tanubizonyosságát, a kis gyermeket születése után azonnal az egyik szoba cserépkályhájába tette. — *Azután tüzet rakott és elégette a gyermek holttestét.*

A megégett gyermek maradványait, a megszenesedett csontokat aztán egy dobozba téve, egy másik kályhába rejtette el.

A dobozt a papirba burkolt apró, kis megszenesedett csontokkal együtt Bardócz biztos meg is találta. A csontmaradványok, melyek alig nagyobbak egy csirke csontjainál, tisztán felismerhetők. A kar és lábszár, valamint a lapoczká csonatok egészben vannak, a koponya azonban csak részben maradt meg.

A szörnyű tett elkövetőjét, a gyermeket elégető bűnös anyát azonnal letartóztatták.

A vizsgálat a legnagyobb szigorral folyik tovább, mert alapos a gyanu, hogy Csenkei Teréz rémtettét már előbb is tudták bűntársai.

Szerencsétlenség a debreczeni pályaudvaron.

— november 11.

Ma reggel a debreczeni pályaudvaron egy munkás csaknem áldozatául esett vigyázatlanságának és csak jobb karjának árán mentette meg életét.

A tolatásnál volt elfoglalva ma reggel Tóth Sándor pályamunkás.

Az egyik tolató mozdonyt kellett volna néhány teherkocsizhoz hozzácsatolni. A kapcsolást Tóth olyan szerencsétlenül csinálta, hogy jobb karja a mozdony és a kocsizütők közötti korongja közé került. A két korong a vigyázatlan munkás karját teljesen szétrombolta.

Az eset az egész pályaudvaron nagy riadalmat keltett. Azonnal összefutottak és felvették a sinek közül az eszméletlenül fekvő munkást, kinek megcsontított karjából ömlött a vér.

A borzasztóan megcsontított munkást az első, eredménytelen segélynyújtás után kiszállították a közkórházba, hol az orvosok azonnal ápolás alá vették és a vérzést el is állították.

Tóth Sándor csak nehezen tért eszméltre. Az óriási fájdalmak és a nagy vérvesztés annyira elgyengítették, hogy alig-alig vehető észre a szívverése. Félt, hogy a szerencsétlen ember áldozatul esik vigyázatlanságának.

A délelőtti folyamán künn volt a kórházban Hoffman József vizsgálóbíró, valamint Orosz László rendőrfogalmazó is, de a beteg embert kihallgatni nem lehetett, annyira elgyengült.

A vizsgálatot megindították az iránt, hogy terhel-e valakit felelősség Tóth Sándor szerencsétlensége miatt.

— **A polgármester beteg.** Kovács József polgármester annyira meg van hűlve, hogy a szobát kénytelen őrizni. A polgármestert Vecsey Imre főjegyző helyettesíti.

— **A műpártoló egyesület választmányi ülése.** A Debreczeni Műpártoló Egyesület f. évi november hó 12. napján, szombaton d. u. 5 órakor az Orvosgyógyászati egyesület helyiségében — választmányi ülést tart. Tárgy: A decemberi kiállítás rendezése.

— **A Hitelbank igazgatósága.** Az új Hitelbank alapítói tegnap gyűlést tartottak, melyen megválasztották az új pénzügyintézet igazgatóságát. Elnök lett Domahidy Elemér főispán, alelnök dr. Kenézy Gyula, igazgatók Aczél Géza, Berger Mór, Bernfeld Sámuel, Csanak János, Darvas Izidor, Forray Ernő, dr. Fejér Ferencz, Geréby Pál, dr. Helle Károly és Wohl Adolf. Ügyész: dr. Gutfreund Sámuel.

— **A közkórház fehérnemű szükséglete.** A városi közkórház fehérnemű szükségleteinek szállítására a kórházi bizottság árlejtést hirdetett. Az ajánlatot tevők közül a bizottság a szállítással Kardos László özéget bizta meg. A másik ajánlattevő özég, Donogán és Somossy a bizottság határozatát megfellebbezte. A közigazgatási bizottság a fellebbezésnek helyt adott,

a kórházi bizottság határozatát megsemmisítette és új árlejtés kitűzését rendelte el. A kórházi bizottság jövő héten tartandó ülésén tűzi ki az új árlejtést.

— **Bírói körökből.** Bernáth Elemér a debreczeni kir. tábla elnöke, a szatmári kir. törvényszéknél szervezett esküdttörbíróság elnökének helyettesévé az 1904 év további folyamára Szabó József kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Az ügyvédi kamarából.** A debreczeni ügyvédi kamara dr. Kiss Gyula ügyvédet debreczeni, és dr. Furmann Lajos ügyvédet nyiregyházi székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette.

— **Hadkötelesek összeírása.** A m. kir. honvédelmi miniszter az 1905. évben sorozás alá kerülő ifjak összeírását elrendelvé, felhivatnak ugy a debreczeni illetőségű, mint városunkban csak ideiglenesen tartózkodó 1884., 1883. és 1882. évben született ifjak, hogy összeírásuk végett mielőbb, de legkésőbb november hó végéig a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (Városház emelet 18. 19. számú szoba) anynyival is inkább jelentkezzenek, mert a jelentkezés elmulasztása esetén a Védőtörvény 35. § a alapján 10 koronától — 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fogják büntetni. Személy azonosságuk igazolása végett a birtokukban levő okmányaik (leczekönyv, munka- vagy cselédkönyv vagy keresztlevél stb.) magukkal hozandók.

— **Választmányi ülés.** Az alsó nyírvideki vízlecsapoló társulat gróf Szapáry György elnöklésével ma d. e. tartotta választmányi ülését a városháza nagytermében. A társulat közgyűlését holnap d. e. 10 órakor tartja meg ugyancsak a városháza nagytermében.

— **Konsumvásár.** Már régen sürgetik a heutesek a konsumvásár behozatalát. A főmérnöki hivatal el is készítette az erre vonatkozó tervezetet, mely a tanács elé került. A heutesek és mészárosok tegnapi ülésükön elhatározták, hogy kérni fogják a tanácsot az iránt, hogy a konsumvásárt minél előbb állítsa fel.

— **Társas vacsora.** Az eddig eladott nagyszámu jegy mutatja, hogy az Iparos Körnek vasárnap este az Arany-Bika szálloda nagy termében tartandó társas vacsorája kitűnően fog sikerülni. A rendőrség ez uton figyelmezteti az érdeklődőket, hogy jegyeiket az ipartestületnél két koronáért előre váltsák meg, mert este jegyet már nem fognak adni.

— **Az O. M. K. E. kiadásában megjelent az egyesülésnek a szövetkezeti törvénytervezetre tett igen tartalmas és szakszerű véleményes jelentése; a jelentés a szövetkezeti ügyben tervezett törvényhozási reform akció keretében vitelénél bizonyára kellő méltatásban fog részesülni és hivatva van arra, hogy a szövetkezeti ügy fejlődését helyes irányban terelje, ha a bennfoglalt elvek érvényre juttatásával készülő új tervezet annak idején a törvényhozás elé kerül és majdan törvényerőre emelkedik, az O. M. K. E. igen hasznos szolgálatot tett e munkálatnak kidolgozásával, amelynél az adatok beszerzése körül ugyszólván az egész hazai kereskedő világ szolgáltatta a központnak a gyakorlati értékű, a valódi szükségletnek megfelelő utmutatásokat, melyeket aztán a központ nagytudással, mély szakszerűséggel és igen tiszteletre méltó tárgyilagossággal alakított értékes egészszé. A kerületek szervezetének ügyében e hó 13-án Budapesten megtartandó választmányi ülésen a hajdumegyei kerületet Bárdos Géza és Kontsek Géza vál. tag, Szávay Gyula a központ igazgatóság tagja és Gaszner Géza a kerület titkára fogják képviselni.**

— **Békéltetés.** Szardán, november 16-án délután 4 ó. az ipartestületi békél-

telő bizottság ülést tart, melyen Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnököl.

— **Szerencsétlenül járt rendőr.** A csatornázás hiányának tudható be az a baleset, mely Horváth Károly 36. számú rendőrt érte. Este a Pesti-utcán levő lakásából a központra akart menni. Azonban utközben az egyik házból kivezető csatornába lépett s oly szerencsétlenül, hogy a lába kifeszamodott. A segélykiáltásokra előjövők hordágyon vitték lakására a megsérült rendőrt.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Keszi István ev. ref. 34 éves, Békfalvy Géza ev. ref. 53 éves, Tóth Valéria ev. ref. 8 napos.

— **A munkásmozgalomról.** A magyarországi munkásszakszervezetek központi tanácsa most adta ki jelentését a magyarországi munkásmozgalom jelenlegi állásáról. A jelentés szerint 1904. január 1-én 41,000 és az év július elsején, tehát fél év alatt 52,000 volt a szervezett munkások száma. Van az országban 29 önálló szervezet és 15 országos, amelyek 408 szakcsoporttal bírnak. A szervezett munkások közül a nagyobb rész 27,071 Budapesten van. — Ugyazólván kivétel nélkül minden munkásszakszervelet taglétszáma növekedett, némelyiknél a szaporodás rendkívül nagy. A legnagyobb a zombori munkásegyletnél, melynek taglétszáma 219 ről 800. emelkedett. Érdekes, hogy a malommunkások szervezete a vesztett sztrájk daczára is megerősödött; a taglétszám 480 ről 810-re szökkent. A szakszervelet tagjainak a szaporodása július 1-je óta is tart s így a szervezett munkások száma ma már túlhaladja a 60,000-et. Természetesen ebbe a számba a földmivelő munkások nincsenek beleértve. A munkásmozgalom ily rohamos fejlődésére alig van példa még a külföldi munkásmozgalom történetében is.

— **Bizottsági tagválasztások a megyében.** Egymásután sorra restaurálják a városi törvényhatósági bizottságokat s képviselő testületeket a megyében. Nagyon mozgalmas volt a választás tegnap Hajdu borszörnyében, ahol 33 bizottsági tagsági hely üresedett meg, amelyeket tegnap töltöttek be választás utján.

— **Bádigosok gyűlése.** Az ipartestületi bádigos szakosztály e hónap 16-án, szerdán délután 4 órakor ülést tart, melyen a tisztességtelen versenyről tárgyalnak.

— **Tolvaj leány.** Gáti Eszter hajdu-szoboszlói csavargó leány egy ottani lakostól ruhaneműket lopott és megszökött. A esendőség keresi a tolvaj leányt.

— **Jóslat.** Budapestről írják nekünk: Az ismert osztálysorsjegy-főelárusító cég, Kiss Károly és Társa bankháza tulajdonosának évekkal ezelőtt egy cigányasszony megjósolta, hogy az általa árusított sorsjegyeknek a szerencse minden 5-dik sorsjátéknál fog bámulatosan kedvezni. A jóslat tényleg bevált, amennyiben Kiss Károly és Társa az 5-dik és 10-dik sorsjátéknál óriási nyereményeket fizetett ki vevőinek. A közönség most természetesen még nagyobb feszültséggel várja a 15-dik most kezdődő sorsjáték eredményét. Ugyazólván közismert hiedelem, hogy a 15-dik sorsjátékban ismét ezen bankház sorsjegyei lesznek a legszerencsésebbek, minélfogva a Kiss bankház sorsjegyei rendkívül nagy keresletnek örvendnek.

— **Egy fiatal leány** alkalmazást nyer Mentze Henrik ajdonságok áruházában. Ki a könyvelésben és a német nyelvben jártassággal bír, előnyben részesül. Írásbeli ajánlat a fenti címre kéretik.

Csokonai emléke.

Csokonai Vitéz Mihály, Debreczen nagy szülőtte ugyanolyan tövises utat tett

meg az életben, mint Petőfi Sándor. Neki is a nyomor volt a dajkálója, mint Petőfi-nak. Küzdött, szenvedett, éjjel-nappal tanult, irt, dolgozott a mindennapi keserű kenyérért. Sok melóztatás, megalázás, guny és kicsinylés jutott osztályrészeül, de az ő nagy erős és lángoló lelke daczolt a szenvedésekkel, a guny nyilai lepattantak róla, vértje az ónézet, paizsa a becsület, a tudomány és a költészet volt, amely égi szárnyaival betakarta, ha fázott a rideglelkű emberek között, csókjával fölmelengette, ha aranykedélyü szíve dermedezni kezdett a közöny jégsivatagán, amely szomorú életében körülvette.

Hanem amit a lélek megbirt, azt nem birta el gyöngö teste, amelyet lassu kór emésztett. A nagy költő, akinek ragyogó költészetén nyom nélkül suhant el egy hosszú évszázad a nélkül, hogy az bármit is vesztett volna bajából, gyönyörű zengzeng nyelvénok zamatosságából pompás képeinek és hasonlatainak vonzó erejéből, egész fiatalon, 31 éves korában összeroskadt. Nem érthette meg azt, hogy ünnepelje az ország mint ahogy ünnepelte lelkéből fakadt lelkekét, az ő halhatatlan szellemétől megihletett Petőfit. Az elismerés, a magasztalás virágait már csak sirjára hintette a hála és kegyelet.

Debreczen városának volt a szülőtte, amely nem becsülte meg őt, amíg élt, egy rongyos irnoki állást se tudott dobni neki, de halála után szobrot állított emlékének a róla elnevezett Csokonai kertben s irodalmi társaság működik Debreczenben, amely az ő nevét viseli s az ő emlékének áldoz koronkint. Hanem sokáig azt se tudták, melyik házban született s az emléktáblát most levéttetik vélt szülőházáról, hogy a valódi a hatvani utca 23. számú épületen helyezék el.

Ezt az emléktáblát a költő születése napján, a hó 17-én fogják leleplezni. De semmi hirt se olvastunk arról, hogy a költő halálának századik évfordulóján országos ünnepélyt akarna rendezni Debreczen város, avagy a Csokonai-kör. Pedig már mindössze néhány hónap választ el tőle. Csokonai 1805. január 28-án halt meg. Debreczen város becsülete megkívánja, hogy ezt a napot országos gyászünneppé avassa. A szegény költőt részvétlenül kísérték sirjába, csupán nyomorgó özvegy édes anyja siratta. Áldozzon most emlékének könnyvel és tragikus sorsán busongó igaz kegyelettel az egész nemzet.

A „Budapest“ című fővárosi lap mai száma közli a fenti cikket. Csodálkozunk azon, hogy a „Budapest“ érdemes szerkesztősege nem olvasott a százados Csokonai ünnepségekről, pedig nemcsak a debreczeni, hanem a fővárosi lapok is megírták már többször, hogy a Csokonai Kör nagyszabásu ünnepélyt rendez Csokonai száz éves halálozási évfordulója alkalmából és hogy ezen ünnepélyre meghívta a fővárosi és vidéki városok tudományos és irodalmi köreit, sőt gróf Tisza István és Barzeviczy Albert miniszterek is kilátásba helyezték lejuvetelüket.

TAVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 11. A képviselőházban napirend előtt **Kálosi József** a jegyzőkönyvhöz szólott és kifogásolta, hogy tegnap beszélni akart és az elnöktől erre nem kapott engedélyt, ennek nincs nyoma a jegyzőkönyvben.

Lengyel Zoltán szintén a jegyző-

könyvhöz szólott és kifogásolta az elnöki eljárást.

Nyíri Sándor miniszter beterjeszti az 1905. évi ujonczmegajánlásról szóló törvényjavaslatot. Kinyomatják és kiadják a véderő bizottságnak.

Polónyi Géza reflektál ezután Tisza tegnapi szavaira. **Tisza ígéretet tett a függetlenségi pártnak, hogy megvalósítja a választási törvény reformját és most ígérete alól gyávan kibukik.**

Apponyi Albert reflektál **Hock** tegnapi beszédére. Megczáfolja egyes adatait és azt mondja, hogy ezidő szerint nem aktuális fejtegetni ezt a szituációt, mely akkor állott fent, mikor ő elnök volt. — Most olyan a parlamenti helyzet, hogy ő maga felfogása szerint az ellenzéken érvényesítheti működését, és ő mint elnök azért keveredett abba a szituációba, mert saját nézeteit másokénak rendelte alá.

Hock János azonnal válaszolt Apponyinak. A paktum fogalmát akarta tisztázni minden gyanu alul. Azt hiszi, hogy Apponyi elkésve lépett ki az elnöki székből és ahelyett, hogy annak idején a nemzeti küzdelem élére állott volna, **segédkezet nyújtott a többségnek a hazaárulásban.** (Óriási zaj a jobboldalon.)

Elnök Hockot rendre utasítja.

Olay Lajos: Igaza van! Hazaárulók.

Horváth Gyula, Pozsgay Miklós szintén kiabálják: Hazaárulók!

Mindegyik rendre utasítást kapott.

Azután rátértek a napirendre.

Bernáth Béla és **Batthyány Tivadar** gróf beszéltek a javaslat ellen.

Batthyány háromnegyed 2 óra után fejezte be beszédét, mire az ülés véget ért.

A képviselők hétfőre várják Tisza erőszakos indítványát és akkor kezdődik az igazi nagy haroz.

Orosz-japán háboru.

London, nov. 11. Hír szerint Stössel tábornok tényleg megkezdte a tárgyalást Port-Arthur feladására vonatkozólag.

A helyőrségnek élelmiszere elegendő van csak, vize nincs.

Pétervár, nov. 11. Alexejew helytartó nem a téli palotába, hanem szállodában szállt meg.

Pétervár, nov. 11. A halli bizottságba a tegezerészeti miniszterium tudományos osztályának vezetésére egy alezredest neveztek ki.

Budapesti árutözsde.

— nov. 11.

Buza őszre	—
Buza tavaszra	10-10—
Rozs őszre	8-72—8-73
Rozs tavaszra	—
Tengeri őszre	7-86—7-87
Zab őszre	7-47—7-48
„ tavaszra	7-08—7-09

A kivándorlás.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kiadásában megjelenő „Statisztikai Havi Közlemények” nek most jelent meg szeptemberre vonatkozó füzet. Kiterjeszkedik a füzet az utlevelekre is, amelyből igazán megdöbbentő adatot olvasunk ki. Azt, hogy annyi utlevelet szeptember hónapban még sohasem kértek, mint az idej szeptemberben. Vegyük csak sorra néhány esztendő szeptemberét. Kiadtak: 1899-ben, 5512, 1900-ban 5425, 1901-ben 5583, 1902-ben 6941, 1903-ban 9966.

1904. szeptemberében pedig 17.890 utlevelet. Tehát 7924-el többet, mint az előző évben. Ez azonban egyúttal nem a kivándorlottak száma is. Mert a kiadott utlevelek tulajdonosának 5058 utitársuk volt. Akik tehát utlevéllel a zsebükben indultak új hazát keresni, azoknak száma összesen 22.948. Hát még akik utlevél nélkül vagy hamisított iratokkal vándoroltak ki Hamburgon és Brémán keresztül Valóban, ha ez így tart még, ha valamiképpen gátat nem vethetünk a kivándorlásnak, azon vesszük magunkat észre, hogy üres lesz szép Magyarországnk.

Legtöbb utlevelet váltottak Torontál (1199), Szeged (1144), Zemplén (1026), Fogaras (904) és Brassó (932) vármegyéből és pedig a Királyhágón túl legnagyobb részt romániai, külföldön pedig amerikai érvényességgel. A törvényhatóság városok közül Budapest székesfővárosban (604), Pancsován (209), Ujvidéken (109) és Temesvárott (78), váltottak legtöbb utlevelet. Az utirány szerinti megoszlásnál az utitársakat is tekintve véve, első helyen Amerika (9742) áll, utána Erőpa általában (6053) és végül Románia (5313). A törvényhatóságokban kiállított Amerikába szóló utlevelek közül Fiume 6084-ben, Bréma 691-ben, Hamburg 250-ben, Antwerpen és Rotterdam 182-ben volt utirányul megjelölve, 58 utlevél egyéb és ismeretlen kikötőre szólt. Horvát-Szlavonországokban 1951 utlevelet adtak ki, 685-tel többet, mint az előző hóban az 1823-mal kevesebbet, mint a múlt év szeptember havában. A kiadott utlevelek Amerikába való utazásra 781, Bosznia-Hercegovinába 91 és Európába általában 997 személyt jogsítottak.

Föld alá temetett munkás.

Halálos szerencsétlenség Nagyváradon.

— november 11.

A körös-utcai Szabó-féle vendéglő udvarán végzetes szerencsétlenség történt tegnap délután. Az udvaron a háztulajdonos vasaló műhelyt épített. Az épület fundamentumát most ásták a vállalkozó Fauer Ferencz emberei. A 6 méter hosszú, fél méter széles és 2 méter 40 cm. mély gödörben két napszámos: Jernye Toma és Popa Mitru ásták a porhanyó talajt, fönt pedig a társuk Kuricskó János lapátolta a kihányt földet. Délután 2 óra tájban javában állt a munka, amikor az árok szélén foglalatokodó Kuricskó János lába alatt megcsuszott a part. A napszámos rémülten ejtette ki kezéből a lapátot: Jézus Mária!

A következő pillanatban a tizenöt mázsányi súly hatalmas földtömeg nagy robajjal a gödörbe zuhant s magával rántotta Kuricskót. A leomló földtömeg az árokban csakánnyal dolgozó Jernye Tomát teljesen eltemette, társát pedig övig földte be. A házbelieliek közül Kohn Salamon péksegéd, Bismann Sándor egy 37. gyalogezredbeli póttartalékos sietett a segítségére s közben megjelent egy csapat rendőr.

A rendőrök maguk látták a földtömeg eltávolításához s kiásták a szerencsétlenül jártakat a törmelék alól. De már akkor Jernye halott volt. A roppant földtömeg agyonnyomta szegényt, míg Popa Mitru a lábán sérült meg s valószínűleg belső sérüléseket is szenvedett. A szerencsétlenség helyén Grósz Menyhért dr. jelent meg s konstataálta Jernye Toma halálát.

A sebesültnek pedig a megérkezett mentőkkel segínyt nyújtott. Popa Mitrut a mentők bevitték a kórházba, a halottat pedig a boncolóházba szállították. Kuricskónak semmi baja nem esett. A szerencsétlen Jernye Toma Kardóra való s felesége meg öt gyermeke siratja tragikus halálát.

A helyszínére csakhamar megérkezett Vámosy Mihály kir. alügyész, Nizsalovszky Endre vizsgálóbíró és Halász államépítészeti mérnök, akik a vizsgálat során megállapították, hogy a feltöltésből keletkezett talajbeomlást a ducolás hiánya idézte elő s a vállalkozót ezért mulasztás terheli. A hatóság egyébként haladéktalanul betiltotta az építkezés folytatását.

IRODALOM.

Nem jő több vers...

— Versek a falunkból. —

Nem jő több vers a faluból
Elfogyott a nóta...
Ugyis olyan esendes, nyugodt
Már egy idő óta!

Csak egy hír jár szájról-szájra,
A faluba szerte:
Hejh ez a hír valamennyi
Dálnak szárnyát szegte!

Nem jő több vers a faluból,
Hisz az a hír járja:
Menyasszony lesz, — férjhez megyen
A kocsmáros — lánya!

Baka Elek.

Mózes vagy Darwin?

E címmel egy munka fekszik ma előttünk. A szabad gondolkodók kiadása. Érdekes eszmét tárgyal, egy olyan eszmét, amit mindenki tud, de senki se vesz észre. Arról van szó, hogy mikor mindnyájan tudjuk, hogy az ember ősapja a majom volt, a majomé a négylábu állat, a négy lábu állat a csuszó-mászó, a csuszó-mászó állat a hal, a halé az ázalag, az ázalag a baktérium — a plasma — és tudjuk, hogy milliószor millió évek kellettek rá, hogy a plasmából ember fejlődjék, mondom, akkor az iskolában még ma is azt tanítják, hogy az Isten a világot az emberrel együtt 6 nap alatt teremtette.

Csillagot, napot, holdat, nappalt, éjjelt, vizet, földet, eget, állatot, növényt, embert. Ezt tanultuk mi is. De azután később megtanították rá, hogy nem igaz. Még a sorrend is hibás. Költői fantázia szüleménye a biblia, oly fantáziáé, amely fantázia 3000 évvel ezelőtt állott az akkori tudomány magaslatán.

Jó. Mi tudjuk, megértettük, hogy ez nem igaz. Tudásunk, műveltségünk mélyében be engedett látni a természet műhelyébe, megtaláltuk az Istent ott is, ahol az iskola nem mutatta. A népiskola. De az a szegény nép, amelyiknek a tudása csak az, amit a népiskola beleolt, nem tud mást, mint amit ott tanult, és így hite, tudása, műveltsége merőben más alapon áll, mint a mienk. A tudás így ma éppen úgy kaszt-tulajdon, mint az egyiptomiak korában.

Ezt az eszmét fejtegeti dr. Dodei Alfons, zürichi egyetemi tanár a maga művében.

Eszméivel egyet értünk. Igaza van. De ő se tud elfogadható tanácsot adni arra, hogy az egyszerű nép lelkében mivel pótolja a hitet, azt a hitet, amelyik vigasztal, biztat, és lelki nyugalmat ad.

Ajánljuk a tudomány minden fegyverével megírt könyvet olvasóink figyelmébe. Mortos Adolf könyvkereskedő kiadása. — Budapest, Váci-körút 14 sz. Ára füzve 1 kor. 80 fillér. (W.)

KÖZGAZDASÁG.

A buza megbírási a molnár szempontjából.

A molnár a buzát egyebek között hektoliter sulya szerint vásárolja s azon feltevésben él, hogy annak a lisztadóképessége a hektoliter sulyal van szoros viszonyban. Praktikus molnárok tapasztalataik alapján azt a kulcsot fogadták el, hogy a buza métermázsájából annyi tiszta liszt állítható elő, ahány kilogrammot nyom annak a hektoliterje. Anélkül, hogy a sok tapasztalat által megállapított relációt kétségbe vonni akarnók, biztosra vehetjük, hogy itten egy másik, eddig figyelemre nem méltatott tényezőnek különösen nagy fontossága van s ez a buza héjának vastagsága, mert nyilvánvaló, hogy minél vastagabb héja van a buzának, annál több korpát és annál kevesebb lisztet ad. Ezt ezidő szerinti praktikus czélok-nak megfelelőleg meghatározni nem tudjuk, noha kiváló fontossággal bírna csak azért is, mert a molnárt az iránt téjékoztatná, hogy jól dolgozott-e s nem-e maradt igen sok liszt a korpában a héjhoz tapadva. Egészen a legközelebb eső napokig dr. Kosutány Tamás az országos chemiai intézet igazgatója kísérleteket folytatott, hogy a valódi lisztmentes héjat és csirát a lisztrészről a lehető legnagyobb pontossággal eltávolítsa, mihez most oly készülék megszerkesztésén fáradozik, amelynek segítségével ezt a kísérletet a molnár maga is megejtthesse s így üzemének menetét ellenőrizni képes legyen, aminek azt hisszük, hogy nagyobb jelentősége lesz, ha az alábbi számokat figyelembe vesszük.

A most lefolytatott chemiai vizsgálatok eredménye szerint a buza áll: 14—15 százalék héj, 1 és fél százalék csira s körülbelül 83—84 százalék lisztrészből, holott a malmok addig nem igen kapnak többet 72—78 százalék lisztnél, mert a lisztanyag-nak egy jelentékeny része nagyon is hozzá van tapadva a héjhoz s ilyen módon a korpába kerül. A czéiba vett megállapítási eljárás utmutatásul szolgálna tehát nemcsak a buza értékének megbírásiására a malom szempontjából, hanem arra nézve is, hogy a malom üzeme helyes-e? Hogy gazdasági szempontból mit jelentene az, ha buzánk-ból az eddigi eredménnyel szemben 6—10 százalékkal több lisztet nyerhetnénk, azt fölösleges külön részleteznünk.

A burgonya trágyázása.

A burgonya istállótrágyázása némelyek szerint nélkülözhetetlen, míg mások nemcsak elkerülhetőnek tartják, de határozottan állást foglalnak ellene, úgy vélekedvén, hogy az istállótrágyázás csökkenti a burgonya keményítő tartalmát. Hogy melyik nézetnek van igaza, azt bajos volna eldönteni, mert tulajdonképpen mindkettő tulhajtott állítás, az tény, hogy az istállótrágya a keményítő tartalmát csökkenti, de az is számtalanszor beigazolódott már, hogy a holdankénti keményítő a terméshozamot növeli, aminek magyarázata a nagyobb gumótermésben rejlik. Ott hol istállótrágyázás után a burgonya keményítő tartalma jelentékeny mérvben csökken, rendszeren azon hibát követik el, hogy az istállótrágyát tavasszal alkalmazzák s hozzá még friss állapotban, mely esetben nem lehet csodálkozni, ha ezen hátrányos hatása fokozott

mérven mutatkozik, ősszel és érett állapotban alkalmazott istállótrágya korántsem hat annyira oszlokként a keményítő tartalomra. Van azonban az istállótrágyának más káros hatása is. Késlelteti a burgonya érését s fogékonytá teszi azt a vész iránt. Ezért olyan vidékeken, ahol a vész gyakori, kerülni kell az istállótrágyázást s azt valamely elővetemény alá kell alkalmazni s ha ez sem lehetséges, a műtrágyákhoz fordulni. Hazánknak zordabb vidékein késő érésű burgonyáknál gyakran tapasztalható, hogy istállótrágyázás esetén nem érnek be jól, vagy legalább is az érés nagyon megkésik. Ilyen esetekben ugyancsak fenti módon lehet segíteni. Jelentősen ellensúlyozhatjuk az istállótrágya káros hatását jó talajmiveléssel, amit kevés helyen vesznek figyelembe. Számos helyen csak tavasszal szántanak burgonya alá, aminek káros hatása nem hangsúlyozható eléggé. Az őszi szántást nem pótolja semmi. Az ősszel megszántott talaj sokkal porhanyóbb, rögzentes, tápanyagokban gazdagabb, mint a tavasszal szántott. Az őszi szántást tavasszal csak porhanyítani kell, a legtöbb esetben már extirpátorozással előkészíthető a vetésre. Mindezen elmondottak figyelembe veendő körülmények már annyival is inkább, mert a silány burgonyatermés oka mindig ezek valamelyikében keresendő.

REGÉNYCSARNOK.

Egy bokréta lilium.

Irta: Adolphe Belot.

Francoziából fordította: Urszios Darinka.

(Folytatás és vége.)

Visszafordulva megpillantották Róbertet, ki visszamaradt, hogy összeszedje liliumjait s lerázza róluk az utca porát. — Rendben vagyok, mondá mosolyogva s most kissé szomorúan követte őket, mert édes anyjára gondolt; de fejét büszkén felemelte atyja s három testvére emlékére.

Megérkeztek. A hely jól volt megválasztva, elhagyatott, de nyílt, szabad tér. A katona levette süvegét, leölté kabátját s Róbertet is figyelmeztette erre. Ő szót fogadott; nyugodtan vette le s hajtotta össze, rátette kalapját s rája a liliumokat.

Ezalatt a másik katona kivette a töröket hüvelyükből, megvillogtatta őket s Róbertnek átadván az övét, részvétellel mondta: ez sokkal könnyebb a kardnál, annál jobb önre nézve.

Ez az ember, ki annyi harcot kü-

dött végig, ki oly rettenetes vérontások tanuja volt, nagyon meg volt hatva, szinte reszketett.

A kicsi, az nem remegett. Biztos kézzel fogta meg a tört famarkolatánál.

— Rajta, uram, vezénylél az egyetlen tanu. A tisztnek nem volt ideje megfigyelni ellenfele teljes járatlanságát a vívásban, az bizonyára megingatta volna elhatározásában. Elvakulva dühében ő csak az ütést érezte s alighogy elhelyezkedtek, neki rohant Róbertnek s mellét középen átszurta.

Ez meginog, a tanu odasiet, feltartja a sebesültet s fülét megüti a sóhaj: Nem vagyok royalista... Imádom a császárságot, mint önök is... Szívemen megfogják találni az ibolyacsokrot... a lilumok anyámnak voltak szánva... Szegény, édes anyám, isten veled!

A vér elfojtotta hangját, ő nem szólt többé.

Egy percczel utóbb a két tiszt karjaiban lehellte ki lelkét... s ők mindketten zokogtak.

És ezalatt az anya várta őt, mosolygól, édes szavakkal, ölelésre tárt karokkal.

S az édes anya nem halt meg. A halál, mely egymás után magával vitte férjét s fiait, őt nem akarta. Ő élt soká, soká, megtört szível, meggörnyedt derékkal, hófehér hajjal, mindig sápadtan s dideregve. A fájdalom megdermesztette...

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak
Szent Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

termését megszerzem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény.
Állandó raktár különböző hegyi és csemege borokból.

Tisztelettel
Mayer Jenő.

MEGHIVÓ.

A Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság f. hó 20-án d. e. 10 órakor Debreczenben, Hajdu megye közgyűlési termében

tartja alakuló közgyűlését,

melyre van szerencsém az összes részvényeseket ezennel meghívni.

Debreczen, 1904 november hó 10-én.

Az alapítók nevében:
Dr. Kenézy Gyula.

Tárgy:

1. Jelentés a részvényjegyzésekről és teljesített befizetésekről.
2. Határozathozatal a megalakulás tárgyában.
3. Az alapszabályok megállapítása.
4. Bejelentése az alapítók által kinevezett igazgatóságoknak.
5. Igazgatósági tanács választása.
6. Felügyelő bizottság választása.
7. Határozathozatal az alapítónak adandó felmentvény tárgyában.

Jegyzet: A kereskedelmi törvény 155. §-a értelmében az alakuló közgyűlésén minden aláírt részvény egy szavazatot ad, de tíz szavazatnál többet senki sem gyakorolhat.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 48. Bérlet 36-ik szám (C)

Ma, pénteken, 1904. évi november hó 11-én:

Bánk bán.

Tragédia 5 felvonásban.

Holnap, szombaton, november hó 12-én:

Fölösleges férjek.

Vigjáték 3 felvonásban.

M. Á. Vasutak menetrendje

1904. évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:	idő	ó.	p.
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	3	31
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4	16
Budapest felé (gyorsvonat)	reggel	8	57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12	07
Budapest—Nagyvárad felé	este	10	31
P.-Ladány Nagyv. felé minden kedd	d. e.	11	12
Csak P.-Ladányig	este	8	10
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5	08
Szatmár—Máramarossziget felé	d. u.	3	56
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	este	6	41
Csak Szatmárig (teher v. sz. m.-száll. v.)	este	7	56
Szatmár—Máramarossziget felé	éjjel	2	50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u.	12	07
Csak Szatmárig	reggel	5	10
Miskolc—Kassa felé	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé	este	6	56
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4	11
Csak Nyiregyházig	d. u.	2	10
	m. áll. vasutól	reggel	5 85
	vásártérről	reggel	5 44
	m. áll. vasutól	reggel	8 09
	vásártérről	reggel	0 16
	m. áll. vasutól	d. e.	11 07
	vásártérről	d. u.	1 16
	m. áll. vasutól	"	12 25
	vásártérről	"	12 36
	m. áll. vasutól	"	2 11
	vásártérről	"	2 21
	m. áll. vasutól	este	6 46
	vásártérről	"	6 58
Füzes-Abony felé m. áll. vasutól	reggel	4	36
Füzes-Abony felé vásártérről	"	4	56
Ohát-Kócs—Polgár felé m. áll. vasutól	d. u.	4	49
Ohát-Kócs—Polgár felé vásártérről	"	4	23
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel	9	35
Derecske—Nagy-Léta felé	"	4	31

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p. kor induló gy.-v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 07 p. kor induló sz.-v.	este	6	40
Az este 10 óra 31 p. kor induló sz.-v.	reggel	5	45
A délután 4 ó. 16 p. kor induló gyorsv.	este	9	35

Budapestről Debreczenbe indul:

A délután 12 ó. 6 p. kor érkező gyorsv.	reggel	7	25
A délután 3 ó. 29 p. kor érkező szem.-v.	"	9	—
Az este 6 ó. 26 p. kor érkező gyorsvonat	d. u.	2	—
Az éjjel 2 ó. 24 p. kor érkező szem.-v.	este	7	05
Az éjjel 2 ó. 24 p. kor érkező szem.-v.	"	9	15
P.-Ladányig gyorsvonat átszállítással	d. u.	12	08

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől (gyorsvonat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárad felől	este	6	26
Budapest—Nagyvárad felől (gyorsvonat)	éjjel	2	24
Budapest Nagyvárad felel	d. u.	2	15
Csak P.-Ladánytól	reggel	7	45
Csak P.-Ladánytól motor menet	"	5	03
Kolozsvár—Nagyvárad felől	"	7	26
Csak Szatmárról (gyorsvonat)	"	8	46
Csak Szatmár felől	d. e.	11	37
Csak Máramarossziget felől (gyorsvonat)	d. u.	3	55
Csak Máramarossziget felől	este	10	11
Máramarossziget—Szatmár felől	"	6	40
Csak Szatmár felől	reggel	7	30
Kassa—Miskolc felől	d. e.	1	31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este	7	50
Kassa—Miskolc felől	d. u.	3	48
Csak Nyiregyháza felől	reggel	7	33
	vásártérről	reggel	7 40
	m. áll. vasúthoz	d. u.	1 15
	vásártérről	d. e.	11 22
	m. áll. vasúthoz	este	6 06
	vásártérről	"	6 12
	m. áll. vasúthoz	"	9 51
	vásártérről	"	1 57
	m. áll. vasúthoz	d. u.	1 4
	vásártérről	"	3 52
	m. áll. vasúthoz	este	9 57
Füzes-Abony felől vásártérről	d. u.	3	34
Füzes-Abony felől m. áll. vasúthoz	"	5	35
Ohát-Kócs—Polgár felől vásártérről	reggel	7	44
Ohát-Kócs—Polgár felől m. áll. vasúthoz	reggel	7	54
Derecske—Nagy-Léta felől	"	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u.	3	13

Apró hirdetések.

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélben tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beérkezik. Apró hirdetések előre fizetendők.

GYAKORLOTT varróleányok azonnal felvétetnek Zádor Lajos nőruha készítői műtermében.

KIADÓ lakás Varga-utca 36. sz. alatt a törvényszéki palota közvetlen közelében 4 parkettes szobából és mellékhelyiségekből álló, modern emeleti lakás, gázvilágítással, vízvezetékekkel, esetleg fürdőszobával 1905 május hó 1-től kiadó.

KIADÓ uri lakás. Rákóczi-utca 12. szám. A házban egy 6 szobás földszinti utcai lakás mellékhelyiségekkel, 8 lóra istállóval május 1-től kiadó. Szép udvarkert, kitünő ivóvíz.

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.

gyógyszertárában
DEBRECZEN,
Főter 31. szám.

Szőnyeg,

✘ függöny, butorszövet, ✘
linoleum

● raktárunkat, saját házunkba ●

Kossuth-utca 5. sz.

|| főzletünk emeti helyi- ||
|| ségeibe helyezték ||

A még raktárunkban levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

✦ leszállított árak mellett ✦
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Magyar Fém- és Lámpaáru-gyár

Részvénytársaság

Budapest—Kőbánya.

Ezredéves
ORSZ.
kiállítás:

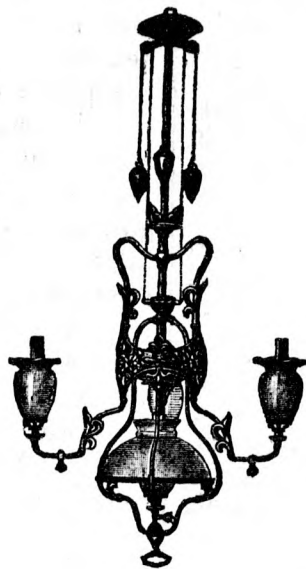
disz-
oklevél.

== Légszesz- és ==

villamos

csillárok

a legegyszerűbb
kiviteltől a legpaza-
rabbig.

Petroleum-lámpák!

Stilszerű újdonságok!
Fém- és diszműtárgyak.

Valódi Király-olaj

a legjobb biztonsági
petroleum.

Debreczen: Simaffy-utca.

A gázkandallóval való fűtés

== a legszebb, legbiztosabb és legjobban szabályozható, ==

nem füstöl, nem kormoz, nem szemetel,

nem rongja a levegőt,
disziti a lakást

nem drágább a fatüzelésnél.

Berendezése megrendelhető a légszesz-gyárnál.

Serravallo KINA-BORA VASSAL

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók részére
Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

== Kiválóan jó izü. ==

Több mint 2000 évesi elismerő nyilatkozat.

Kapható:

J. Serravalló-nál

Trieszt-Barcola.

A gyógyszertárakban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérért
1/1 " " " 4 " 40